

УДК 784.692.5

Василь Коваль (Львів)

ВЕСІЛЬНІ СЕМИСКЛАДОВІ ЛАДКАНКИ НА ПІДГОРГАННІ:
ДО ПИТАННЯ ВИРІЗНЕННЯ НАРОДНОМУЗИЧНИХ ДІАЛЕКТІВ
ЗА МЕЛІЧНИМИ ОЗНАКАМИ

Кандидат мистецтвознавства, старший науковий співробітник. Завідувач
Проблемної науково-дослідної лабораторії музичної етнології Львівської національ-
ної музичної академії ім. М. Лисенка, доцент кафедри музичної фольклористики
того ж закладу. Тел.: 050 610 34 25, e-mail: pndlme@ukr.net

У статті на локальному матеріалі передгір'я Карпат розглядаються весільні ладка-
нки поширеного в Україні типу з ямбічним семискладником в основі, оформленим у три-
рядкову строфу. Окрім визначення загальних типологічних характеристик цих наспівів,
вказується на необхідність розмежування цього типу на групи, підгрупи, класи й підкласи
за мелічними ознаками. Ними виступають ладові константи – три останні силабохрони
кожного мелорядка. Такий підхід слугує додатковим, а іноді й основним у визначенні
мелодіалектних утворень (зон, підзон, мінізон), що встановлюються на основі зіставлення
мелоареалів побутування ладканок з різними мелодичними кадансами (аудіоілюстрації
див. на доданому DVD, папка 3.2 Koval_Musical Tradition of the Gorgany Mountainarea_mp3).

Ключові слова: весільні наспіви, ямбічні ладканки, мелотипологія, мелоареал, мелодіалект.

У вітчизняній етномузикології загалом уже
випрацювана мелотипологія народновокальних
творів весільного жанрового циклу [1, с. 45–51; 3, с.
95–108; 2, с. 135–165]. Та, не зважаючи на свою по-
ширеність (передовсім у Галичині) [3, с. 99], весіль-
ні ямбічні семискладові строфічні трирядкові
ладканки (тип ⁷ЛС/3), хоча й подибуються у ба-
гатьох загальновідомих збірках народних пісень
(що вміщують весільні твори) як вчених-філоло-
гів, так і вчених-етномузикологів, все ще не достат-
ньо досліджені. В кращому випадку науковці по-
дають тільки загальні характеристики цього типу.

Отже, до нього належать ладканки із 7-складо-
вою неподільною структурою віршів, які лучаться
в 3-рядкові строфи. Щоправда, силабічні групи по-
зірно можуть розпадатися на 4+3, 3+4, 5+2 чи 2+5.
Однак це тільки підтверджує те, що насправді вони
є неподільними. Зрідка 7-складові силабічні групи
(рядки) можуть бути заміщені 6- чи 8-складовими,
що є ознакою звільнено-силабічного віршування.
Ладканки типу ⁷ЛС/3 мають ритмічну структуру
поетичного тексту ^rV₇ із семантичною формою
^sVAAБ. Музично-ритмічна форма цих ладканок –
^mR¹²1111233 || ⁹1111212 || ¹²1111233 ||. Ця форма хоча
й набула усталеності, все ж є похідною, про що
свідчить, зокрема, усичення в середній (другій)
фразі: 1111212 ⇐ 111121^2 ⇐ 111123(3) ⇐ 1111233, –
що призводить до часової несумірності музично-
ритмічної моделі мелорядків (12 : 9 : 12). Проте таке

перетворення, треба гадати, відбулося ще на ран-
ній стадії розвитку ладканок типу ⁷ЛС/3. До того
ж, необхідно зауважити, він, безсумнівно (за класи-
фікацією Б. Луканюка), походить від 6-складових
ямбічних ладканок типу 2 виду С (Л2С) [3, с. 99]:

^mR ¹²1111233 || ⁹1111212 || ¹²1111233 || ⇐

¹²11^11233 || ⁹11^11212 || ¹²11^11233 || ⇐

¹²121233 || ⁹121212 || ¹²121233 ||, – і, як зазначає
вчений, подибується «частіше всього у вигляді 7-
складників» [1, с. 46].

Варто вказати й на те, що ладканки зі 7-скла-
довою структурою вірша та вказаною музично-
ритмічною формою обслуговують, як це відомо, й
інші обряди, як-от жнивний і пастуший. Спробу
музично-типологічного аналізу за «ритмічним спів-
відношенням трьох останніх клаузул у кожному
вірші» на матеріалі 7-складових жнивних ладка-
нок з Південної Волині зробив Василь Сабран.
Проте вирізнення типів за такою ознакою не має
жодного сенсу, оскільки ритмічна вартість трьох
останніх складонот у мелодичних фразах навіть
під час виконання однієї ладканки в усіх строфах
відповідно до мелорядків може бути різнорідною
як прояв строги, а тим більше вільної агогіки.
Зрештою, й сам автор зауважує, що «незначні рит-
мічні відхилення (...) не впливають на ритміко-
типологічну емблему» [4, с. 48]. Доцільніше ж
дошукуватися відмінностей у меліці ладканок.

Мелодії ладканок типу ⁷ЛС/3, що побутують на північному заході від Горган (у Долинському, Рожнятівському й Богородчанському районах Івано-Франківської області; умовна назва – Підгоргання), зазвичай починаються з першого чи другого ступеня і закінчуються на тоніці. Амбітус наспіву здебільшого утримується в межах кварта. У розспівах іноді з'являється нижній ввідний тон. У кадансі першої мелодичної фрази звуковисотна лінія може спадати до субкварти. Унаслідок підкреслення кульмінації розвитку мелодичної лінії до тетраорду іноді на початку третього мелорядка чіпляється верхній ввідний звук. У ладканках із амбітусом квінти головно в заключній мелодичній фразі може навіть проглядатися квінтакордова основа. Однак мелодія першого та другого рядків обертається в рамках тетраорду. Здебільшого ладканки виконуються в унісон. Безумовно, під час колективного співу нерідко трапляються й нерегулярні розщеплення унісону – гетерофонія. На досліджуваному терені зафіксовано й виконання ладканок у терцію, що розширює їхній амбітус до сексти (без урахування нижнього ввідного тону та субкварти).

Ритмо-семантична структура поетичного тексту та музично-ритмічна форма є константними для всіх ладканок типу ⁷ЛС/3. На морфологічному рівні їхня відмінність проявляється тільки у звуковисотній лінії, яка має як стабільні, так і мобільні елементи. Найбільшу стабільність виявляють мелодичні каданси кожної фрази. Натомість звуковисотний контур перших чотирьох складових цих фраз може бути мобільним. Ці закономірності простежуються навіть протягом виконання однієї ладканки, зокрема, якщо виконавиця співає в імпровізаційній манері: перші чотири складові усіх фраз можуть набувати різноманітного звуковисотного контуру, а три (принаймні дві) заключні (кадансові) залишаються зазвичай сталими (константними).

З огляду на це, ладканки типу ⁷ЛС/3 передовсім варто розглядати за мелічними ознаками, виділивши їх у групи, а в їхніх рамцях – підгрупи, класи та підкласи.

Зрозуміло, що звукові опори в кадансах насамперед тісно пов'язані з ладом. Тому-то серед ладканок типу ⁷ЛС/3, що побутують на Підгорганні, передусім треба виділити дві основні групи: 1) ладканки мінорного нахилу (фрігійський тетраорд *cbag*; часто із субквартою), 2) ладканки мажорного нахилу (лідійський тетраорд *chag*; іноді зі субквартою та долученим верхнім ввідним тоном *d*, який розширює амбітус до квінти; при терцевому двоголоссі – гексахорд).

1. Серед ладканок, що мають мінорний нахил, за звуковими опорами в кадансах мелодичних фраз (головно першої) виокремлюються дві основні підгрупи.

До першої належать ладканки, які мають у першому мелорядку останні три опорні звуки (не бе-

ручи до уваги розспівів) *bbg* (приклад 1, строфа 4). До цієї підгрупи (з огляду на спільність звукових опор у другому й третьому мелорядках) долучається (як одиничний випадок) ладканка з мелодичним кадансом *sga*. Причому в третій фразі опорні звуки завжди однакові – *ggg*. У другому мелорядку каданс може мати таке вираження: *bcc* (найчастіше), *bgb* (рідко) і *aac* (одиничний випадок).

Друга підгрупа ладканок із мінорним нахилом розпадається на два споріднені між собою класи, оскільки вони мають однакові мелодичні каданси в другій (*cag* чи *cbg*) і третій (*cgg*) фразах. У першому ж мелорядку звукові опори ладканок цих двох класів цієї підгрупи відрізняються: 1) *cbb* (як одиничний випадок терцевої підміни «*b*» на «*g*» – *cbg*) – **приклад 2**, і 2) *cad*, – **приклад 3**.

2. Серед ладканок із мажорним нахилом можна вирізнити три основні підгрупи. При чому дві з них споріднені між собою, оскільки в другій і третій мелодичних фразах часто мають спільні звукові опори.

Отже, до першої підгрупи належать ладканки, в яких перша мелодична фраза завершується на тоніці. У цій підгрупі виокремлюються два класи:

1) ладканки з мелодичними кадансами в першій фразі *ggg* чи *hgg*, в яких три заключні складові цієї фрази побудовані на репетиції звуку «*g*» (іноді перший із них зазнає терцевої підміни на звук «*h*») – **приклад 4**, аудіозапис DVD-3.2_14;

2) ладканки з мелодичними кадансами в першій фразі *agg* – **приклад 5**.

У ладканках другої підгрупи після тонічного звуку на передостанній складовій слідує другий ступінь на останній, що створює враження розімкнення мелодичного кадансу. У цій підгрупі також виокремлюються два класи зі звуковими опорами *gga* (як одиничний випадок терцевої підміни «*g*» на «*h*» – *hga*) (**приклад 6**) і *aga* (**приклад 1**, строфа 5). Мелодичні каданси в обох підгрупах ладканок з мажорним нахилом можуть мати такі прояви: найчастіше *aac* чи *ahc* і *gaa* (із різноманітними терцевими підмінами) – у другій та *ggg* (чи *hgg* як терцева підміна) і *agg* – у третій мелодичних фразах.

Варто зауважити, що серед основних класів першої та другої підгруп можна здійснити диференціацію на підкласи ще й за звуковими опорами в другому мелорядку, виокремивши ладканки з мелодичним кадансом другої фрази *aac* чи *ahc* (як споріднені, **аудіоприклад DVD-3.2_14**) на противагу ладканкам, які мають звукові опори в цій фразі *gaa* (із різноманітними терцевими підмінами).

До третьої підгрупи належать ладканки, в яких у першій мелодичній фразі тоніка не виступає як опорний звук у кадансі, а тільки виконує роль ослідування другого ступеня. Ладканки цієї підгрупи у першій фразі мають мелодичні каданси *haa* чи *had*, у другій – *hag* (як одиничний випадок терцевої підміни – *gag*), у третій – *agg* (як одиничний випадок – *hgg*) (**приклад 7**, строфи 2, 3).

На досліджуваному терені зафіксовано й кілька ладканок типу ⁷ЛС/3 (як мажорного, так і мінорного нахилу), що мають відмінні від вищеписаних мелодичні каданси. Загалом же у ладканках цього типу проявляється певна закономірність у стабільних та мобільних елементах мелодики.

Отже, як засвідчує мелотипологічний аналіз, ладканки типу ⁷ЛС/3 на всьому досліджуваному обширі не зазнали якихось принципових змін, які могли би бути викликані різноманітними трансформаційно-модифікаційними перетвореннями, що вирізняло б їх з-поміж інших (поширених за межами окресленого регіону) того ж таки типу. Надалі ж ладканки цього типу, зокрема на досліджуваній території, не видозмінювалися, а побутували в «законсервованій» формі. Тому-то різницю між ними й треба шукати тільки в звукових опорах кадансів мелодичних фраз.

На Підгорянні ладканок типу ⁷ЛС/3 не зафіксовано тільки в кількох населених пунктах, у яких вони вже не функціонували принаймні понад п'ятдесят років від часу проведення в цих селах фольклористично-етнографічних експедицій в 90-х роках ХХ століття. А отже, зі впевненістю можна сказати, що вони побутували на всьому обстежуваному просторі (див. **карту К18-1 в Атласі**)¹.

Серед виділених (за звуковими опорами) основних груп, підгруп, класів і підкласів ладканок типу ⁷ЛС/3 простежуються певні ареалогічні закономірності.

Зокрема, група ладканок типу ⁷ЛС/3 із мінорним ладовим нахилом побутує на незначній частині Підгоряння. Перша підгрупа ладканок цього типу, які мають звукові опори *bhg* (*сга*); *bcc* (*бгб*, *aac*); *ggg* (усі три мелодичні каданси мелодичних фраз вказано через крапку з комою), локалізуються в Долинському районі (у верхів'ї Лужанки та в басейні злиття Мізунки й Свічі) та захоплює села Липовиця й Суходіл Рожнятівського району, в яких відповідно побутують одиничні варіанти із мелодичним кадансом першої фрази *сга* та *сгг*. Друга підгрупа (обидва її споріднені класи) зі звуковими опорами *сbb* (*сbg*); *сag* (*сbg*); *сгг* та *сad*; *сag* (*сbg*); *сгг* охоплює північну та західну частини Богородчанщини, а також один населений пункт Рожнятівського району (с. Вербівка).

Група ладканок типу ⁷ЛС/3 із мажорним ладовим нахилом побутує на більшості досліджува-

ної території, у тому числі й у багатьох селах, де цей тип представлено мінорними ладканками. Клас першої підгрупи 7-складових ладканок зі звуковими опорами *ggg* (*hgg*); *aac* (*ahc*, *gaa*); *ggg* (*hgg*, *agg*) локалізується в основному на Рожнятівщині (головно окрім північно-східної частини та ще кількох населених пунктів) й захоплює с. Максимівку Долинського району, а також задокументований далеко за межами цієї зони: у селах Солуків на Долинщині та Молодків на Богородчанщині. Варто зауважити, що варіанти ладканок цього класу (підклас) із мелодичним кадансом другої фрази *gaa* подибуються тільки в селах у верхів'ї Лімниці та в с. Молодків.

Інший клас зі звуковими опорами *agg*; *aac* (*ahc*, *gaa*); *ggg* (*hgg*, *agg*) розширює ареал побутування першої підгрупи ладканок типу ⁷ЛС/3 із мажорним нахилом. Ладканки цього класу в географічному відношенні також розмежовуються на різні зони за мелодичним кадансом у другій фразі. Варіанти ладканок зі звуковими опорами *aac* чи *ahc* локалізуються на півночі Долинщини й охоплюють декілька сіл Рожнятівського району головно в його північній частині. Ще два варіанти з мелодичним кадансом *сac* (який умовно трактовано як терцеву підміну *aac*) у другому мелорядку зафіксовано в двох населених пунктах на південному заході Долинського району у верхів'ї Мізунки (села Вишків і Семичів). Однак, треба гадати, ці села належать до іншого ареалу поширення 7-складових ладканок із цими звуковими опорами, який локалізується на Сколівщині. Натомість ареал побутування ладканок з мелодичним кадансом *gaa* окреслює південно-східну частину Богородчанщини, до якого прилягає й с. Ясень Рожнятівського району.

Отже, загалом серед 7-складових ладканок обох класів першої підгрупи із мажорним ладовим нахилом, що розпросторені досліджуваною територією діагональним пасмом з північного заходу на південний схід, можна виокремити два ареали у відповідності до звукових опор у другому мелорядку. Перший, більший із них, із мелодичним кадансом *aac* чи *ahc*, локалізується головно на рівнинній і частково низькогірній смузі в міжріччі Свічі та Лімниці. Наявність ладканок із цими звуковими опорами на лівому березі Свічі та правому Лімниці, очевидно, треба вважати периферійним засягом. Другий, менший ареал зі звуковими опорами *gaa* в другій фразі, охоплює середньогірне й високогірне пасма верхів'їв Лімниці, Лукви, Бистриці-Солотвинської та Манявки.

Клас другої підгрупи 7-складових ладканок типу ⁷ЛС/3 мажорного нахилу зі звуковими опорами *gga* (*hga*); *aac* (*ahc*, *gaa*); *ggg* (*hgg*, *agg*) локалізується в басейні злиття Мізунки та Свічі. Інший клас цієї підгрупи з мелодичними кадансами в усіх мелорядках *aga*; *aac* (*ahc*, *gaa*); *ggg* (*hgg*, *agg*) охоплює басейн Лужанки та верхів'я ріки Сукіль, а також зафіксований у с. Княжолука, яке розташоване неподалік від цієї зони, однак уже на правому березі Свічі.

¹ Населені пункти на картосхемі позначено цифрами, що відповідають їх номерам у довіднику Українська ССР : Адміністративно-територіальное деление: на 1 января 1979 г. / [ред. коллегия: В. И. Кириченко, Л. Е. Коревова, П. М. Гринюк, В. И. Стадник]. - Киев : Глав. ред. УСЭ, 1979. - 512 с. У кінці статті подано покажчики з нумерацією населених пунктів за вказаним довідником. Назви населених пунктів в українському правописі вивірено за книгою Українська РСР: Адміністративно-територіальний довідник: на 1 січня 1987 року. - Київ, 1987. Обрамлення цифр вказує на те, що в позначених селах особисто побував автор цієї розвідки.

Таким чином, ареал побутування другої підгрупи ладканок типу ⁷ЛС/3 мажорного нахилу на досліджуваній території можемо окреслити міжріччям (а також прилеглими по обидва береги населеними пунктами) ріки Сукіль і середньої течії Свічі в районі злиття з нею Лужанки й Мізунки.

Ладканки типу ⁷ЛС/3 із мажорним ладовим нахилом третьої підгрупи зі звуковими опорами *haa (had)*; *hag (gag)*; *agg (hgg)* розпросторені на незначній частині обстежуваного обширу. Ладканки цієї підгрупи зафіксовані тільки в північній частині трьох адміністративно-територіальних районів. Причому на Долинщині таку ладканку записано лише в одному населеному пункті (с. Велика Тур'я). Натомість у Богородчанському й Рожнятівському районах ладканки цієї підгрупи зарекордовано відповідно в семи та шести селах. Найправдоподібніше, що ядерна зона ареалу поширення цих ладканок знаходиться північніше від досліджуваного регіону, а населені пункти Підгоргання, в яких побутують ладканки цієї підгрупи, є маргінальною територією цього ареалу.

Варто зауважити, що ладканки типу ⁷ЛС/3 слугують додатковим (а іноді й визначальним) аргументом у розмежуванні музично-діалектологічних зон, підзон та мінізон на теренах Підгоргання (карта K18-2; таблиця 1 на с. 81).

Так зокрема, одним із доказів виокремлення «стрийсько-жидачівської» зони є побутування на ній (с. Велика Тур'я) 7-складових ладканок, які виконуються в терцію.

Для демаркації ж (хоча й доволі умовної) «богородчанської» та «солотвинської» підзон «богородчансько-солотвинської» зони одним із вагомих критеріїв є побутування в «богородчанській» підзоні міночних ладканок типу ⁷ЛС/3 зі звуковими опорами в кадансах трьох мелодичних фраз *cbb (cbg)*; *cag (cbg)*; *cgg* і *cad*; *cag (cbg)*; *cgg*. До того ж, у «солотвинській» підзоні побутують 7-складові ладканки мажорного нахилу першої підгрупи зі звуковими опорами *ggg (hgg)*; *aac (ahc, gaa)*; *ggg (hgg, agg)* та *agg*; *aac (ahc, gaa)*; *ggg (hgg, agg)* з мелодичним кадансом другої фрази *gaa*.

Для доволі умовного виокремлення двох мінізон – «західної» та «східної» – у «богородчанській» підзоні вагомим аргументом є побутування в пер-

шій з них ладканок типу ⁷ЛС/3 зі звуковими опорами в кадансах трьох мелодичних фраз *haa (had)*; *hag (gag)*; *agg (hgg)*, хоча в обох зафіксовано ладканки міночного нахилу, що притаманні для цієї підзони.

«Західна» мінізона «солотвинської» підзони, що охоплює тільки вузьке пасмо населених пунктів, розташованих на правобережжі Лімниці, oprіч інших доказів, вирізняється від «центральної» зони ще й тим, що в населених пунктах, які належать до неї, функціонує різновид першої підгрупи 7-складових ладканок мажорного нахилу типу ⁷ЛС/3 зі звуковими опорами *ggg (hgg)*; *aac (ahc, gaa)*; *ggg (hgg, agg)* із мелодичним кадансом другої фрази *gaa*.

Мелодіалектна відмінність «західної» (яка охоплює верхів'я Сукеля та басейн Лужанки) та «східної» (що обіймає поріччя Свічі нижче за течією від впадання в неї Лужанки й верхів'я Тур'янки та Сівки) мінізон «болехівсько-долинської» підзони проглядається передовсім у протиставленні різновидів ладканок типу ⁷ЛС/3 з різними звуковими опорами в кадансах. Для «західної» мінізони прикметними є ладканки цього типу з ладовими константами *aga*; *aac (ahc, gaa)*; *ggg (hgg, agg)*, натомість для «східної» – *agg*; *aac (ahc, gaa)*; *ggg (hgg, agg)*.

Демаркаційним критерієм між «західною» (яка локалізується в басейні злиття Мізунки зі Свічею) та «східною» (що охоплює басейни Чечви й Дуби з їхніми притоками та лівобережжя Лімниці) мінізонами «вигодсько-рожнятівської» підзони теж слугують ладканки типу ⁷ЛС/3. У першій мінізоні головно побутують ладканки цього типу зі звуковими опорами *gga (hga)*; *aac (ahc, gaa)*; *ggg (hgg, agg)*, а в другій – *ggg (hgg)*; *aac (ahc, gaa)*; *ggg (hgg, agg)*.

Отже, при студіюванні 7-складових ладканок не тільки варто вирізняти їх від інших типів весільних народновокальних творів за ритмоструктурними ознаками, а й розмежовувати за мелодичними кадансами всіх трьох фраз, розподіляючи на групи, підгрупи, класи та підкласи. Такий підхід часто густо слугує додатковим, а іноді й основним у визначенні мелодіалектних утворень (зон, підзон, мінізон), що встановлюються на основі зіставлення мелоареалів побутування ладканок з різними кадансами останніх трьох складоту на мелодичних фразах.

Література

1. Добрянська Ліна, Луканюк Богдан. Спроба типології весільних ладканок і пісень західного Полісся та західної Волині / Ліна Добрянська, Богдан Луканюк // СІМР-4 : Матеріали. – С. 45-51.
2. Клименко Ірина. Ритмоструктурна систематика весільних мелодій українсько-білоруського мелоареалу (Погляд із Прип'ятського Полісся) / І.В. Клименко // ПЕ-2. – С. 135-165.
3. Луканюк Богдан, Добрянська Ліна. Спроба мелотипології весільних ладканок і пісень західного Полісся та західної Волині / Богдан Луканюк, Ліна Добрянська // Етнокультурна спадщина Полісся / [упорядкування В. П. Ковальчука]. – Рівне : Перспектива, 2004. – Вип. 5. – С. 95-108.
4. Сабран Василь. Сезонно-приурочені пісні обрядової дії Південної Волині / Василь Сабран // Наукові записки тернопільського державного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. – 1998. – № 1. – С. 46-51. – (Серія 9: Музичне мистецтво).

Картосхеми 1–2 див. в Атласі на стор. K18

**СВАДЕБНЫЕ СЕМИСЛОЖНЫЕ ЛАДКАНКИ ПОДГОРГАНЬЯ:
К ВОПРОСУ ВЫДЕЛЕНИЯ НАРОДНОМУЗЫКАЛЬНЫХ ДИАЛЕКТОВ
ПО МЕЛОДИЧЕСКИМ (ЗВУКОВЫСОТНЫМ) ПРИЗНАКАМ**

В статье на локальном материале предгорий Карпат рассматриваются свадебные ладканки широко распространенного в Украине типа с ямбическим семисложником в основе, оформленного в трехстрочные строфы. Кроме определения общих типологических характеристик этих напевов, указывается на необходимость размежевания изучаемого типа на группы, подгруппы, классы и подклассы по мелодическим признакам. Таковыми выступают ладовые константы – три последние слогоноты (силлабохроны) каждой мелостроки. Такой подход служит дополнительным, а иногда и основным в определении мелодиялеktных образований (зон, подзон, минизон), которые устанавливаются на основании сопоставления мелоареалов бытования ладканок с различными мелодическими кадансами.

Ключевые слова: свадебные напевы, ямбические ладканки, мелотипология, мелоареал, мелодиялеkt.

Vasyl' Koval' (L'viv)

**WEDDING SEVEN-SYLLABLE LADKANKY OF THE NORTHWEST FROM
THE GORGANY MOUNTAIN AREA: ON DIFFERENTIATION OF FOLK MUSIC DIALECTS ON THE BASIS OF
THEIR MELODIC (PITCH OF A TONE) FEATURES: PROBLEMS OF MELOGEOGRAPHY AND ETHNOGENESIS**

This article examines iambic seven-syllabic strophic, three-line ladkanky – a type of musical genre found in wedding. In addition to providing the definition of their general typological characteristic, the study proposes the necessity of establishing a demarcation of this song type on groups, subgroups, classes and subclasses based on their musical features. Scale constants found in the last three syllables of each melodic line support this purpose. This approach also serves as additional, and sometimes as the primary definition of their melodialektic creation (zone, sub-zone, and mini-zone), which is various melodic cadences.

Key words: wedding songs, iambic ladkanky, melo-typology, melo-area, melo-dialect

Таблиця 1

П І Д Г О Р Г А Н Ї Я		
зони/ наддіалекти/ райони	підзони/ діалекти/ округи	мінізони/ субдіалекти/ околиці
А. «Богородчансько- солотвинська»	I. «Богородчанська»	1. «західна»
		2. «східна»
	II. «Солотвинська»	3. «західна»
		4. «центральна»
		5. «східна»
Б. «Долинсько-рожнятівська»	III. «Болехівсько-долинська»	6. «західна»
		7. «східна»
	IV. «Вигодсько-рожнятівська»	8. «західна»
		9. «східна»
В. «Сколівська»		
Г. «Стрийсько-жидачівська»		
Д. «Калуська»		

**Алфавітний покажчик картографованих населених пунктів за довідником: Українська РСР.
Административно-территориальное деление: на 1 января 1979 года. – Киев, 1979.
Назви звірено за україномовним довідником УРСР 1969 р.**

Ангелівка 245*	Іванківка 23	Молодків 34	Слобода Долинська 274
Бабче 13	Іванівка 661	Монастирчани 35	Слобода Небилівська 671
Белеїв 228	Ілемня 657	Надіїв 249	Слобода-Рівнянська 680
Берлоги 650	Кальна 240	Небилів 669	Солуків 263
Богрівка 29	Камінь 659	Нивочин 36	Спас 682
Брошнів 644	Княжолука 242	Нижній Струтин 673	Станківці 267
Бубнище 256	Князівка 660	Новий Мізунь 270	Старий Мізунь 269
Велика Тур'я 227	Козаківка 238	Новоселиця 250	Старуна 49
Вербівка 651	Космач 26	Новошин 251	Суходіл 685
Верхній Струтин 653	Красне 663	Пациків 226	Тисів 271
Витвиця 229	Креховичі 664	Петранка 677	Топільське 652
Вишків 231	Кривець 43	Підбережжя 237	Тростянець 273
Вільхівка 647	Кричка 27	Підгір'я 39	Тяпче 235
Глибівка 46	Кропивник 243	Підліски 246	Хмелівка 15
Глибока 14	Кузьминець 676	Пороги 41	Ценява 686
Гориня 234	Ластівці 50	Похівка 25	Церківна 268
Горохолин Ліс 17	Лесівка 38	Пшеничники 252	Шевченкове 275
Горохолина 16	Лецівка 656	Раків 258	Яблунька 51
Гошів 233	Липа 261	Раковець 42	Яворів 265
Грабів 667	Липовиця 665	Рахиня 259	Якубів 266
Грабовець 18	Лопин 244	Рівня 679	Ясеновець 662
Гринівка 37	Лоп'янка 666	Ріпне 678	Ясень 687
Гриньків 675	Луги 658	Розточки 241	
Гузіїв 236	Лужки 262	Росільна 44	
Гута 19	Луквиця 28	Рошняте 648	
Дзвиняч 21	Максимівка 245	Саджава 45	
Діброва 40	Манява 30	Сваричів 681	
Дуба 654	Маркова 32	Семичів 232	
Жураки 22	Мислівка 276	Скобичівка 48	
Забережжя 24	Міжгір'я 33	Сливки 670	
Закерничне 646	Міжріччя 247	Слобода Болехівська 260	

* Станом на 1969 р. село Ангелівка було приєднане до с. Підліски, № 245 (за Довідником 1987 р.)

Показчик картографованих сіл за адміністративно-територіальними номерами

13 Бабче	44 Росільна	250 Новоселиця	654 Дуба
14 Глибока	45 Саджава	251 Новошин	656 Лецівка
15 Хмелівка	46 Глибівка	252 Пшеничники	657 Ілемня
16 Горохолина	48 Скобичівка	256 Бубнище	658 Луги
17 Горохолин Ліс	49 Старуна	258 Раків	659 Камінь
18 Грабовець	50 Ластівці	259 Рахиня	660 Князівка
19 Гута	51 Яблунька	260 Слобода Болехівська	661 Іванівка
21 Дзвиняч	226 Пациків	261 Липа	662 Ясеновець
22 Жураки	227 Велика Тур'я	262 Лужки	663 Красне
23 Іванківка	228 Белеїв	263 Солуків	664 Креховичі
24 Забережжя	229 Витвиця	265 Яворів	665 Липовиця
25 Похівка	231 Вишків	266 Якубів	666 Лоп'янка
26 Космач	232 Семичів	267 Станківці	667 Грабів
27 Кричка	233 Гошів	268 Церківна	669 Небилів
28 Луквиця	234 Гориня	269 Старий Мізунь	670 Сливки
29 Богрівка	235 Тяпче	270 Новий Мізунь	671 Слобода
30 Манява	236 Гузіїв	271 Тисів	Небилівська
32 Маркова	237 Підбережжя	273 Тростянець	673 Нижній Струтин
33 Міжгір'я	238 Козаківка	274 Слобода Долинська	675 Гриньків
34 Молодків	240 Кальна	275 Шевченкове	676 Кузьминець
35 Монастирчани	241 Розточки	276 Мислівка	677 Петранка
36 Нивочин	242 Княжолука	644 Брошнів	678 Ріпне
37 Гринівка	243 Кропивник	646 Закерничне	679 Рівня
38 Лесівка	244 Лопин	647 Вільхівка	680 Слобода-Рівнянська
39 Підгір'я	245 Максимівка	648 Рошняте	681 Сваричів
40 Діброва	245* Ангелівка	650 Берлоги	682 Спас
41 Пороги	246 Підліски	651 Вербівка	685 Суходіл
42 Раковець	247 Міжріччя	652 Топільське	686 Ценява
43 Кривець	249 Надіїв	653 Верхній Струтин	687 Ясень

Музичні приклади

1. $\text{♩} \approx 148$ Впевнено. Піднесено. с. Лужки

1. Ой за сті - но - ю за ка - м'я - но - ю
 щось там - ка го - во - ри - ло Там за сті - но - ю
 за ка - м'я - но - ю щось там - ка го - во - ри - ло
 2.(3.) А то Ва - сіль - ко то мо - ло - день - кий
 Ма - річ - ку на - мав - ля - с. То - то Ва - сіль - ко
 то мо - ло - день - кий Ма - річ - ку на - мав - ля - с.
 4. Бо як я в те - бе бу - ду Бо як я в те - бе бу - ду
 Та й шь - ну - ва - ти бу - ду. 5. По сто - лу го - луб ска - че
 По сто - лу го - луб ска - че Криль - це в виль - це* ма - ча - с

*) вильце = винце

2. $\text{♩} \approx 168$ с. Вербівка

6. Не мо - я донь - ко во - ля
 Не мо - я донь - ко во - ля Вий - ня - ти те - бе з мо - ря

3. $\text{♩} = 108$ Стримано. Виразно. с. Молоджів

1. По - пре Ду - най сте^н - - - жеч - ка
 По - пре Ду - най сте^н - - - жеч - ка
 Ту - да йшла Світ - ла - - - ноч - ка
 2. Ко - су ро - су че^н - - - са - - - ла
 Ко - су ро - су че^н - - - са - ла
 Тай на Ду - най ме - - - та - ла
 3. Ой пли - нить же ви ко - - - си
 Ой пли - нить же ви ко - си
 Тай ви дрі - б - нь - кі сло - зи

4. $\text{♩} = 136$ Чітко. Виразно. с. Красне

1. Не - ма ста - рос - ти до - ма
 Не^н - ма ста - рос - ти до - ма
 Він по - ї - хав до Льво - - - ва
 2. Він по - ї - хав до Льво - ва
 3. Клю - чи - ки ку - пу - - - ва - ти
 Клю - чи - ки ку - пу - ва - - - ти
 Ко - мо - ру вдо - ми - ка - - - ти
 4. Сів ку - гут на по - - - ро - - - зі
 Сів ку - гут на по - - - ро - зі
 А ста - рос - та вдо - ро - - - зі

Транскрипція зроблена за однією з інформанток, яка вислуховується краще.

5. $\text{♩} = 120$ Впевнено. Виразно. **с. Маркова**

1. Ой зій - ди Бо - же з не - ба

Ой зій - ди Бо - же з не - ба

Нам те - бе те - пер тре - - - ба

2. Тай ти Пре - чис - та Ма - - - ти

Тай ти Пре - чис - та Ма - ти

Ві - ноч - ки по - виши - ва - ти

6. $\text{♩} \approx 172$ **с. Пшеничники**

3. А в ві - нок зе - ле - нь - кий

А в ві - нок зе - ле - нь - кий Що - би був шас - ли - вень - кий

7. $\text{♩} = 180$ Впевнено. Поспіхом. **с. Берлоги**

1. Ой ві - йди ж ти ма - тін - ко в ко - жу - сі

Ти й при - ту - ли сво - ї ді - ти до ду - ші

2. Го - я ма - тін - ко го - я Го - я ма - тін - ко го - я

Ти - пер я вже не тво - я 3. Ти - пер я то - го па - на

Ти - пер я то - го па - на Що - м є - му при - ся - га - ла